Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
P. MENGOZZI
представено на 29 януари 2015 година[1]

Дело C-649/13

Comité d'entreprise de Nortel Networks SA и др.
срещу
Me Rogeau, ликвидатор на Nortel Networks SA
и
Me Rogeau, ликвидатор на Nortel Networks SA
срещу
Alan Robert Bloom,
Alan Michael Hudson,
Stephen John Harris,
Christopher John Wilkinson Hill
(Преюдициално запитване,

отправено от Tribunal de commerce de Versailles (Франция)

„Съдебно сътрудничество по граждански дела — Производства по несъстоятелност — Регламент (ЕО) № 1346/2000 — Вторично производство по несъстоятелност — Компетентност за определяне на обхвата на действие на вторично производство по несъстоятелност — Изключителна или алтернативна компетентност — Определяне на приложимия закон — Постъпления от разпореждането с имущество на длъжника, съхранявани в сметка на отговорно пазене в трета държава“

1. Преюдициалното запитване, предмет на настоящото дело, се отнася до член 2, буква ж), трето тире и член 27 от Регламент (ЕО) № 1346/2000[2] (наричан по-нататък „Регламентът“) и поставя деликатния въпрос относно разпределението на съдебната компетентност между юрисдикциите на държавата, в която е открито главното производство по несъстоятелност съгласно член 3, параграф 1 от Регламента, и съдилищата в държавата на образуване на вторично производство съгласно параграф 2 от същия член, както и относно разпределението на активите на неплатежоспособния длъжник между тези две производства.

2. Спорът в главното производство се вписва в европейското измерение на фалита на канадската група Nortel, действала в световен мащаб в сектора на телекомуникациите до 2008 г., който води до образуване на главно производство по несъстоятелност в Обединеното кралство по отношение на всички европейски дъщерни дружества от групата и на вторично производство във Франция пред запитващата юрисдикция по отношение на френското дъщерно дружество.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — Регламент на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 143).

I – **Правна уредба**

3. Регламентът установява европейска рамка за производствата по несъстоятелност. Съгласно член 2, буква ж) от него:

„За целите на настоящия регламент:

[…]

ж) „държава членка, в която се намира имущество“ означава, в случаите на:

— материална собственост — държавата членка, в която тя е разположена,

— за собственост и права, които притежателят или упълномощеният трябва да впишат в публичен регистър — държавата членка, която води регистъра,

— за вземания — държавата членка, на чиято територия се намира центърът на основните интереси на третото задължено лице, което следва да престира, както е определено в член 3, параграф 1 […]“.

4. Член 3, озаглавен „Международна компетентност“, от Регламента, гласи следното в параграфи 1 и 2:

„1. Съдилищата на държавата членка, на чиято територия е разположен центърът на основните интереси на длъжника, са компетентни да образуват производство по несъстоятелност. За дружествата и юридическите лица, седалището според устройствения акт се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното.

2. Когато центърът на основните интереси на длъжника е разположен на територията на дадена държава членка, съдилищата на друга държава членка са компетентни да образуват производство по несъстоятелност само ако длъжникът притежава предприятие на територията на тази държава членка. Действието на това производство се свежда до умуществото на длъжника, което се намира на територията на последната“.

5. Член 27 от Регламента, включен в глава III, озаглавена „Вторични производства по несъстоятелност“, предвижда:

„Производството по член 3, параграф 1, което е образувано от съд на дадена държава членка и е признато в друга държава членка (главно производство), позволява компетентният съд по член 3, параграф 2 в тази друга държава членка да образува вторично производство по несъстоятелност, без да се разглежда [неплатежоспособността] на длъжника в тази друга държава. Това производство трябва да бъде включено в производствата, които са изброени в приложение Б. Последиците от тях засягат само имуществото на длъжника, което се намира на територията на тази друга държава членка“.

II – **Обстоятелства в основата на спора в главното производство, главното производство и преюдициалният въпрос**

6. Фактите по спора в главното производство, установени от акта за преюдициално запитване и от преписката, могат да бъдат обобщени, както следва по-долу.

7. Групата Nortel, чието дружество майка Nortel Networks Corporation е канадско, е един от първите в света доставчици на решения, предназначени за телекомуникационните мрежи. Канадското дружество Nortel Networks Limited (наричано по-нататък „NNL“), което е дъщерно дружество, пряко притежавано от Nortel Networks Corporation, притежава повечето от дъщерните дружества на групата Nortel в света, включително Nortel Networks SA (наричано по-нататък „NNSA“), дружество по френското право.

8. Групата Nortel извършва важна изследователска и развойна (R & D) дейност, която упражнява посредством специализирани дъщерни дружества (наричани по-нататък „центрове за R & D“). NNSA е едно от тези дъщерни дружества. Почти всички обекти на интелектуална собственост, създадени в резултат от изследователската и развойната дейност на групата, са регистрирани (предимно в Северна Америка) на името на NNL като „legal owner“. Последното предоставя на центровете за R & D изключителни безвъзмездни лицензии за използване на обектите на интелектуална собственост на групата. Центровете за R & D запазват и имуществените права („beneficial ownership“) върху тези обекти на интелектуалната собственост съобразно техния принос в изследователската и развойната дейност. Правоотношенията между NNL и центровете за R & D са уредени вътре в групата посредством споразумение, наречено „Master R & D Agreement“ (по-нататък наричано „MRDA“)[3]. Освен всичко останало, това споразумение предвижда, че в зависимост от печалбата или от загубата за определен финансов период на ниво група, всеки център за R & D ще бъде кредитор или длъжник по отношение на NNL за сума, наричана „RPS“ („Revenue Profit Sharing“).

9. Тъй като през 2008 г. групата Nortel се сблъсква с тежки финансови затруднения, с цел оптимизиране на разпорежданията с активи на ниво група, ръководителите ѝ вземат решение да поискат едновременното образуване на производства по несъстоятелност в Канада, в САЩ и в Европейския съюз.

10. С решение от 14 януари 2009 г. High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Обединеното кралство) образува главно производство по несъстоятелност по английското право съгласно член 3, параграф 1 от Регламента срещу всички дружества от групата Nortel, установени в Европейския съюз, сред които и NNSA, и назначава г-н A. Bloom, г-н A. Hudson, г-н S. Harris и г-н Wilkinson Hill за съвместно действащи синдици (наричани по-нататък общо „синдиците“).

11. По общо искане от NNSA и от синдиците запитващата юрисдикция образува с решение от 28 май 2009 г. вторично производство по несъстоятелност по смисъла на член 27 от Регламента срещу NNSA, одобрява продължаването на дейността за определен срок и назначава за ликвидатор M[e] C. Rogeau.

12. На 7 юли 2009 г. в NNSA възниква спор по социални въпроси, който приключва на 21 юли 2009 г. с подписването на споразумителен протокол за уреждане на спора (наричан по-нататък „споразумителният протокол“) между NNSA, представлявано от органите във вторичното производство по несъстоятелност, профсъюзните организации, Comité d'entreprise (работнически съвет, наричан по-нататък „PC“) и представители на стачкуващите работници. Това споразумение предвижда изплащане на обезщетение при напускане, част от което подлежи на незабавно плащане, а друга част, наречена „отложено обезщетение при напускане“ (наричано по-нататък „отложено ОН“), трябва да бъде изплатена след прекратяването на дейността от наличните средства, постъпили от всички продажби на обособени дейности и имущество, от всяко разпределение на суми от разпореждания с активи, или най-общо от активи или от събрани вземания, след пълното изплащане на всички разходи за дейността, направени във връзка с допуснатото в главното и вторичното производство продължаване на дейността, и на

3 — NNSA става страна по MRDA чрез подписването му на 22 декември 2004 г.

„administration expenses“. Предвидено е размерът на това отложено ОН да зависи от размера на наличните средства. На 18 август 2009 г. синдиците подписват допълнителен протокол към споразумителния протокол за уреждане на спора, в който се възпроизвеждат клаузите на последния (наричан по-нататък „допълнителното споразумение“).

13. На 1 юли 2009 г. между органите, назначени в главното и във вторичното производство е подписан протокол за координация на двете производства (наричан по-нататък „протоколът за координация“). Член 8, параграф 3 от този протокол уточнява, че „съгласно регламент[а] […] administration expenses се изплащат приоритетно и в пълен размер на нормалния им падеж от активите на дружеството, независимо от местонахождението на тези активи (включително тези, които се намират във Франция), въпреки образуването на вторичното производство“. След подписването на протокола за уреждане на спора синдиците в главното и във вторичното производство подписват добавка към протокола за координация от 18 август 2009 г. (наричана по-нататък „добавката към протокола за координация“), който съгласно член 7 от него има предимство пред този протокол.

14. С решение от 24 септември 2009 г. запитващата юрисдикция одобрява протокола за координация и протокола за уреждане на спора, както и допълнителното споразумение.

15. За да осигурят по-добра цена на активите на групата Nortel, синдиците в образуваните по света производства по несъстоятелност се споразумяват посочените активи по принцип да бъдат продавани за всяка обособена дейност поотделно. На 9 юни 2009 г. между NNL и много от дъщерните дружества е подписано споразумение в този смисъл, наречено „Interim Funding and Settlement Agreement“ (наричано по-нататък „споразумението IFSA“). В това споразумение по-специално е договорено, че MRDA ще продължи да се прилага до края на производствата по несъстоятелност, че дъщерните дружества на NNL ще се откажат своевременно от правата си на индустриална и интелектуална собственост, свързани с прехвърлените дейности — като се има предвид, че лицензионните права, които всяко от тях притежава, ще се запазят до приключването на операциите по осребряване/прехвърляне и че тези откази няма да водят до отказ от правата им на „beneficial owner“ на интелектуалната собственост на групата — че всички постъпления от прехвърлянето на активи на групата в световен мащаб ще се държат в сметки на отговорно пазене в Съединените щати (наричани по-нататък „Lockbox“) и съхраняваните по тези сметки суми по никакъв начин няма да бъдат разпределяни, без да бъде сключено споразумение между всички засегнати субекти от групата. NNSA става страна по споразумението IFSA по силата на споразумение за присъединяване (Amendement and Accession Agreement), сключено на 11 септември 2009 г.[4]. В съответствие със споразумението IFSA разпореждането с дейностите на NNSA е извършено в рамките на прехвърляния, организирани в световен мащаб. Постъпленията от прехвърлянията, в които NNSA има участие (около 7,2 милиарда щатски долара (USD) се намират в Lockbox, като за тях още не е постигнато споразумение за разпределяне. С определение на съдията по несъстоятелността във вторичното производство на M[e] Rogeau е дадено разрешение да извършва всякакви действия, необходими за сключване на прехвърлителните сделки (например отказ от лицензиите, свързани с прехвърляните дейности), както и да участва в преговорите за разпределяне на сумите от продажбите.

16. Годишният отчет, изготвен от M[e] Rogeau на 23 ноември 2010 г., сочи положително салдо в размер на 38 980 313 EUR по банковите сметки на NNSA към 30 септември 2010 г., което позволява да се предвиди, считано от май 2011 г. първо плащане по отложените ОН. Тъй като плащане не е извършено, на 5 май 2011 г. от страна на PC на NNSA до M[e] Rogeau е изпратена покана за доброволно изпълнение. С писмо от 18 май 2011 г. M[e] Rogeau уведомява PC на NNSA, че е невъзможно да изпълни условията на протокола за уреждане на спора, тъй като

4 — Подписването на това споразумение е разрешено с определение на съда по несъстоятелността от 7 юли 2009 г.

прогнозите на фирмата Ernst & Young за паричните потоци към 13 май 2011 г. разкриват отрицателно салдо от близо 6 милиона евро поради постъпилите две искания за плащане от страна на синдиците за 16,6 милиона евро [5]. От друга страна се отчита и едно вземане на английския Пенсионен фонд, квалифицирано като „administration expense“ по английското право с решение от 10 декември 2010 г. на High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division.

17. PC на NNSA и 147 бивши служители на NNSA оспорват това фактическо положение и на 7 юни 2011 г. призовават Me Rogeau пред запитващата юрисдикция, от която искат, освен всичко останало, да констатира по-специално, че вторичното производство срещу NNSA има изключително и пряко право върху дела от общата продажна цена на активите на групата Nortel, както и да осъди Me Rogeau незабавно да изплати на ищците вземането им за отложеното ОН до размера на наличните суми на NNSA, както и остатъка от същото вземане при получаване във вторичното производство на дела на NNSA от общите постъпления от разпорежданията [6].

18. На 1 август 2011 г. Me Rogeau привлича синдиците да встъпят в производството пред запитващата юрисдикция, поради обстоятелството че със задържането на сумите от постъпленията от извършените във Франция прехвърляния на активи на NNSA, суми, съхранявани на отговорно пазене в Lockbox, те го възпрепятствали да изплати отложеното ОН. При явяването си в съдебното заседание на 23 февруари 2012 г., и по-късно в съдебното заседание на 24 май 2012 г., синдиците искат от запитващата юрисдикция по-конкретно тя да приеме в полза на High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, че няма международна компетентност да постановява каквото и да е решение срещу тях, което би имало за последици да ограничи, пряко или косвено, обхвата на действие на главното производство и/или техните правомощия, включително и правото им да задържат сумите, съхранявани понастоящем на отговорно пазене в Lockbox, да постановява, че вторичното производство на NNSA разполага с каквито и да е права върху всички или върху част от постъпленията от общото разпореждане с активи на групата Nortel, в които участие е взела NNSA и които към този момент са съхранявани на отговорно пазене в Lockbox. При условията на евентуалност синдиците искат от запитващата юрисдикция да се признае за некомпетентна да постановява решения по отношение на имуществото и на правата, които към момента на решението за образуване на вторичното производство не са се намирали във Франция по смисъла на член 2, буква ж) от Регламента, както и да разглежда всякакви искания, които пряко или косвено биха наложили запитващата юрисдикция да се произнесе по задължение на NNSA, което би могло да бъде квалифицирано като „administration expense“ по английското право.

19. Запитващата юрисдикция отбелязва, че искането за образуване на главното производство изрично попада в приложното поле на правото на колективните трудови спорове и на Регламента, и следователно е уместно да бъдат прилагани разпоредбите на последния. Тя пояснява, че за да се произнесе по исканията, с които е сезирана, би трябвало първо да се произнесе по своята компетентност, за да определи обхвата на действие на вторичното

5 — При следната разбивка: а именно около 8 милиона евро на основание „Residual Profit Sharing“ 2010 (наричани по-нататък „RPS 2010“) и 8,6 милиона евро, авансово заплатени от синдиците за участието на NNSA в разноските за прехвърляне на активите на групата в региона EMEA („Europe Middle East Africa“), или около 25 %.

6 — От призовката се установява, че PC на NNSA и бившите служители на NNSA възразяват срещу плащането на 8 милиона евро под формата на RPS 2010 въз основа на една транзакция, съдържаща се в споразумителния протокол за уреждане на спора, която фиксира салдото на всички плащания за Revenue Profit Sharing в общ размер на 4,9 милиона щатски долара. Те оспорват също така и участието на NNSA в загубите, свързани с продължаването на системата MRDA, възникнали вследствие на забавянето на процеса на осребряване на активите на групата Nortel в световен мащаб и изтъкват условния характер и ненастъпилата изискуемост на RPS 2010. Що се отнася до вземането за погасяване на разноските за прехвърлянията, те твърдят, че то е основателно само ако, и в момента, когато вторичното производство получи припадащия се на NNSA дял от общите постъпления от разпорежданията, поради което не противоречи на изплащането на отложеното ОН от наличните към момента суми в това производство. Накрая, що се отнася до вземането на английския Пенсионен фонд, те считат, че обстоятелството, че това вземане е било квалифицирано като „administration expense“ по английското право, не оказва влияние върху вторичното производство, тъй като изплащането на вземанията в това производство трябва да се извършва по френското право.

производство и че това решение зависи от тълкуването на отделни членове от Регламента, и по-конкретно на член 2, буква ж) от него, който съдържа общи правила относно местонахождението на вещите на длъжника. Тя счита още, че ще ѝ се наложи да определи дали последиците от дадено вторично производство могат да се разпростират по отношение на имуществото на длъжника, което се намира извън Съюза.

20. При това положение Tribunal de commerce de Versailles решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Има ли юрисдикцията на държавата, в която е образувано вторично производство, изключителна или алтернативна на юрисдикцията на държавата, в която е образувано главното производство, компетентност да определи имуществото на длъжника, което попада в обхвата на действие на вторичното производство, съгласно член 2, буква ж), член 3, параграф 2 и член 27 от Регламента […], и в случай че е налице изключителна или алтернативна компетентност, правото на главното производство ли е приложимо, или правото на вторичното производство?“.

III – **Анализ**

21. Преюдициалният въпрос съдържа две части, първата от които се отнася до разпределението на съдебната компетентност между съдилищата по главното и тези по вторичното производство, а втората — до приложимото право при определяне на местонахождението на имуществото на длъжника. По-долу тези две части ще бъдат разгледани поотделно.

A – По първата част на преюдициалния въпрос: съдебната компетентност

1. Предварителни бележки: прилагане на Регламента ratione materiae

22. Независимо от това, че нито запитващата юрисдикция, нито заинтересованите страни, които са подали писмени становища, са изразили съмнение по отношение на факта, че в обстоятелства като тези в главното производство съдебната компетентност следва да бъде определена въз основа на разпоредбите на Регламента, а не на Регламент (ЕО) № 44/2001[7], въпросът кой от тези два регламента е приложим в случая все пак е разискван в съдебното заседание след поставен от Съда въпрос. Ето защо, преди да започна анализа на преюдициалното запитване, е уместно да го засегна накратко.

23. Според трайната съдебна практика, Регламентът и Регламент № 44/2001 трябва да се тълкуват така, че да се избегнат припокриването на правните норми, съдържащи се в тези актове, и правните празноти. Следователно исковете, които съгласно член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 са изключени от приложното поле на последния, доколкото спадат към „производства[та], свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства“, попадат в приложното поле на Регламента. Обратно, исковете, които не са в приложното поле на член 3, параграф 1 от Регламента, попадат в обхвата на Регламент № 44/2001[8]. Съдът също така приема, че от приложното поле на Регламент № 44/2001 са изключени единствено исковете, които произтичат пряко от производство по несъстоятелност и които са тясно свързани с него. Следователно тези

7 — Регламент от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ2001, L 12, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74). Единствено становището на синдиците засяга въпроса, но се стига до извод за неприложимост на Регламент № 44/2001.

8 — Вж. решения F-tex (C-213/10, EU:C:2012:215, т. 21, 29 и 48) и Nickel & Goeldner Spedition (C-157/13, EU:C:2014:2145, т. 22).

искове попадат в приложното поле на Регламент № 1346/2000[9]. В решение Nickel & Goeldner Spedition (EU:C:2014:2145, т. 27) Съдът уточнява, че решаващият критерий с оглед определянето на областта, към която спада даден иск, е не процесуалният контекст, в който се вписва този иск, а правното му основание. Съгласно този подход е необходимо да се провери дали източникът на правото или на задължението, което е в основата на иска, са общите правила на гражданското и търговското право, или дерогиращи правила, характерни за производствата по несъстоятелност.

24. В случая PC на NNSA и бившите служители на NNSA искат плащане на вземане, което, макар да се основава на споразумителния протокол за уреждане на спора, по отношение на възникването, изискуемостта и размера си е в зависимост от наличните средства във вторичното производство след осребряване на активите на NNSA.

25. Следователно искът в главното производство има за цел, от една страна, по отношение на вече постъпилите във вторичното производство средства, да се потвърди привилегированият характер на вземането за отложеното ОН, в качеството му на вземане за трудови възнаграждения спрямо претенциите на органите в главното производство по несъстоятелност, а от друга страна, що се отнася до все още неполучените във вторичното производство средства, да бъде предявено правото на това производство върху припадащия се на NNSA дял от постъпилите вследствие прехвърлянето на дейностите/активите на групата Nortel суми, съхранявани в Lockbox.

26. Първата част от иска се основава на разпоредбите на френското право, които уреждат правата на кредиторите в производството по несъстоятелност, и в частност, на член L 641-13 от Code de commerce (Търговски кодекс), който определя поредността при изплащане на вземанията. Обстоятелството, че за да определи естеството на предявените в главното производство вземания, на запитващата юрисдикция в случая би могло да се наложи да се позове на едно или на няколко споразумения като RPS 2010, споразумението IFSA или протокола за координация, не поставя под съмнение правното основание на иска на PC на NNSA и на бившите служители на NNSA в неговата първа част, което се намира *в разпоредбите на френското право относно производствата по несъстоятелност*. Намирам, от друга страна, че в протокола за координация понятието „administration expenses“ е определено чрез препращане към член 99 от приложение B1 към Insolvency Act 1986, приложим по отношение на главното производство по несъстоятелност, и привилегированият характер на вземанията за този вид разходи е потвърден с препращане към английското право, както и към Регламента и Насоките за обмен на информация и европейско сътрудничество в областта на презграничната несъстоятелност, публикувани от INSOL Europe през юли 2007 г., които съгласно текста на точка 2 от протокола са неразделна част от него[10]. От това следва, че дори да се приеме, че запитващата юрисдикция е длъжна да реши поставения ѝ въпрос в рамките на тази първа част от иска в главното производство въз основа на посочения протокол, във всички случаи тя ще трябва да приложи *правни норми, специфични за производствата по несъстоятелност*.

27. От своя страна втората част на иска в главното производство се основава, на първо място, на разпоредбите на Регламента. Всъщност както самата запитваща юрисдикция подчертава, за да се установи дали PC на NNSA и бившите служители на NNSA основателно претендират правото на вторичното производство върху припадащия се на NNSA дял от постъпилите в резултат от прехвърлянията на активи на групата Nortel суми, съхранявани в Lockbox, тя следва да установи обхвата на действие на това производство, който съгласно член 3, параграф 2 и член 27 от Регламента се свежда до имуществото на NNSA, което се намира на френска

9 — Вж. решения F-Tex (EU:C:2012:215, т. 23 и 29) и Nickel & Goeldner Spedition (EU:C:2014:2145, т. 23).

10 — Вж. точка 8 от протокола за координация.

територия. Именно към тази втора част от иска се отнася направеното от синдиците възражение за некомпетентност, което също се основава на разпоредбите на Регламента и на съответната роля, отредена в неговата система на главното производство и на вторичното производство. Обстоятелството, че в случая координацията между тези две производства е била оформена в споразумение, подписано от органите, назначени в двете производства, по никакъв начин не променя естеството и правното основание на иска в главното производство, що се отнася до втората му част. Претенциите на ликвидатора във вторичното производство, на PC на NNSA и на бившите служители на NNSA — които поначало не са страни по протокола за координация — към припадащия се на NNSA дял от сумите, съхранявани в Lockbox, *нямат никакво договорно основание*, както и доводите, изложени от органите, назначени в главното производство по несъстоятелност, в подкрепа на тяхното възражение за липса на компетентност.

28. Важно е от друга страна да се подчертае, че протоколът за координация има за цел да уреди поведението на „страните, заинтересовани от координирането на главното и на вторичното производство“ (точка 1). Негови цели са по-специално да гарантира последователно, ефективно, ефикасно и грижливо управление на производствата, постигане на максимална продажна цена на имуществото на NNSA чрез подход в световен мащаб, обмен на информация и снижаване до минимум на съдебните спорове и на разноските (точка 4, подточки i—iv), както и да определи условията, при които NNSA ще продължи дейностите си по време на вторичното производство (точка 4, подточка v). Макар в точка 5.3 протоколът да определя принципите, въз основа на които синдиците в сътрудничество с ликвидатора във вторичното производство ще преговарят за разпределението на получените при разпорежданията с активи на групата Nortel суми между различните засегнати правни субекти, сред които и NNSA [11], *въпреки това нито една от неговите разпоредби не определя критериите за разпределение на припадащия се на NNSA дял между главното и вторичното производство по несъстоятелност* [12]. Освен това въпросът относно разпределението на постъпилите от прехвърлянията на активи на NNSA суми между двете производства по несъстоятелност е различен и предхожда въпроса кои разноски в главното производство следва да се считат за „administration expenses“ и до каква степен се ползват с противопоставима на кредиторите във вторичното производство, сред които са служителите на NNSA, привилегия по силата на приложимото право и/или договорните клаузи от протокола за координация.

29. От всички изложени по-горе съображения следва, че разногласията на органите, назначени в главното производство с ликвидатора във вторичното производство, както и с PC на NNSA и служителите на NNSA във висящия пред запитващата юрисдикция спор, попадат в областта, уредена от Регламента по смисъла на припомнената по-горе в точка 23 практика на Съда. Този извод не се накърнява от обстоятелството, че в някои свои аспекти отношенията между различните страни в спора в главното производство се уреждат от сключени между тях споразумения (от протокола за уреждане на спора и от протокола за координация) и че обхватът на съответните права, които тези страни претендират, може да варира заради договорите, които обвързват някои от тях по отношение на трети лица (RPS 2010 и IFSA), доколкото това обстоятелство не е от естество да постави под съмнение правното основание на техните взаимни претенции и всички тези споразумения поначало се разполагат в контекста на несъстоятелността на NNSA [13] и сделките, свързани с осребряването на нейното имущество.

11 — Съгласно тази разпоредба от протокола страните се споразумяват да предявят в полза на NNSA правото на 9 % от постъпилите суми от прехвърлянето на всички права на интелектуална собственост на групата.

12 — В това отношение в раздел „Осребряване на активите/Разпределение на постъпилите от продажбите суми“ точка 6.1 от посочения протокол се ограничава да уточни, че „освен в случай на писмено споразумение за обратното, активите на [NNSA] ще бъдат осребрени и събрани от синдиците, френския управител и френския ликвидатор съобразно регламент[а] […]“. Тоест, дори да се предположи, че е възможна дерогация от Регламента по отношение на действието, съответно на главното и на вторичното производство по несъстоятелност, от делото не се установява такова споразумение да е било сключвано.

13 — В това отношение е уместно да се припомни, че в самия регламент се говори за изискване да се осигури координация между главно и вторично производство или производства и че в случая сключването на споразумение за тази цел е било поискано от запитващата юрисдикция.

2. Анализ на първата част на преюдициалния въпрос

а) Предвидените в Регламента и установените от съдебната практика правила за съдебна компетентност

30. От самото начало трябва да подчертая, че Регламентът определя изрично само компетентността на съдилищата за *образуване* на производство по несъстоятелност. Така например член 3, параграф 1 предоставя международна компетентност на съдилищата на държавата членка, в която се намира центърът на основните интереси на длъжника. Съгласно параграф 2 от същия член съдилищата на държава членка, различна от тази, в която се намира центърът на основните интереси на длъжника, и на чиято територия последният притежава предприятие, е компетентна да образува *частично производство* по несъстоятелност, а именно производство, ограничено до имуществото на длъжника, което се намира на тази територия.

31. Допълнително правило за компетентност е въведено в системата на Регламента с решение Seagon (C-339/07, EU:C:2009:83), в което Съдът постановява, че член 3, параграф 1 от посочения регламент трябва да се тълкува в смисъл, че предоставя на държавата членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност, и международна компетентност за разглеждане на искове, които пряко произтичат от това производство и са тясно свързани с него [14].

32. Както някои от заинтересованите страни, представили становища в настоящото производство, включително Европейската комисия, и аз считам, че следва да бъде възприето тълкуване по аналогия на член 3, параграф 2 от Регламента, и съответно, че утвърденото от Съда в решение Seagon правило за компетентност, основаващо се на vis attractiva concursus, може да бъде приложено и в полза на съдилищата на държавата членка, в която е образувано вторично производство. Според мен този извод се налага въз основа на същите елементи, на които Съдът се опира при извеждането на посоченото правило от системата на Регламента и неговите цели. Всъщност, от една страна, шесто съображение от Регламента, съгласно което той „следва да се сведе до разпоредби, които регламентират компетентността за образуване на производства по несъстоятелност *и вземането на решения, които пряко произтичат от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него*“ [15], се отнася по еднакъв начин до всяко производство, образувано на основание на Регламента, без да се прави разлика между главно, частично или вторично производство. От друга страна, преследването на целта да се повишат ефективността и бързината на производствата по несъстоятелност с презгранични последици, посочени във второ и осмо съображение от Регламента, и на целта да се избегне практиката страните да бъдат насърчавани да прехвърлят авоари или съдебни производства от една в друга държава членка, за да придобият по-благоприятно правно положение („forum shopping“), посочена в четвърто съображение от Регламента, също ще бъде затруднено, ако съдилищата в държавата на образуване на вторичното производство не са компетентни да разглеждат искове, произтичащи и тясно свързани с него, като исковете за възстановяване на суми или активи на вторичното производство. Освен това, тълкуване на член 3, параграф 2 от Регламента, аналогично с направеното от Съда на параграф 1 от същия член в решение Seagon (EU:C:2009:83), се подкрепя от член 25, параграф 1, първа алинея от Регламента, както Съдът приема в точки 25 и 26 от това решение. Тази разпоредба установява задължение за признаване на *решенията за провеждането* и приключването на производство по

14 — Точки 21, 28 и диспозитив. Разглежданият в решение Seagon (EU:C:2009:83) иск е отменителен. Вж. още решение F-Tex (C-213/10, EU:C:2012:215, т. 27 и 28), в което обаче Съдът заключава, че предвид характеристиките на иска в главното производство той се урежда от Регламент № 1346/2000. Установеният в решение Seagon (EU:C:2009:83) принцип наскоро беше потвърден от Съда по отношение на иск за установяване на отговорност срещу управителя на дружеството длъжник с цел възстановяване на суми по плащания, които са извършени, след като дружеството е изпаднало в неплатежоспособност или след като е установена неговата свръхзадълженост (вж. решение H, C-295/13, EU:C:2014:2410).

15 — Курсивът е мой.

несъстоятелност, които са постановени от съд, чието решение за образуване на производството е признато съгласно член 16 от Регламента. Последният обаче препраща към решенията, взети „от компетентен съд на държава членка съгласно член 3“, тоест както от съд, компетентен по силата на параграф 1 от този член, така и от съд, компетентен на основание параграф 2 от него.

33. Несъмнено е вярно, както потвърждават в писменото си становище синдиците, че решение Seagon (EU:C:2009:83) прогласява „принцип на концентрация на компетентността в полза на съдилищата на държавата членка, в която е образувано *главното производство*“ [16]. Въпреки това, в структурата на съображенията на Съда е предвидено този принцип да се прилага само по отношение на исковете, които „пряко произтичат от *това производство* и са тясно свързани с него“ [17]. Обратно, нищо в това решение не позволява да се направи извод, че посоченият принцип се разпростира дотолкова, че да обхване и исковете, които пряко произтичат и са тясно свързани с *едно вторично производство*. Както посочих в предходната точка, мотивите, на които се основава посоченото решение, могат да доведат до същото тълкуване на член 3, параграф 2 от Регламента като даденото от Съда на параграф 1 от този член. От друга страна тези мотиви са „без значение“ от гледна точка на разпределението на съдебната компетентност между главното и вторичното производство: за да обоснове тълкуването си, в нито един пасаж от същото решение Съдът не се позовава на универсалния характер на главното производство, нито на неговото предимство пред вторичното производство [18].

34. На последно място, по съображения за изчерпателност подчертавам, че както докладът „External Evaluation of Regulation nº 1346/2000/EC on Insolvency Proceedings“ (наричан по-нататък „докладът Хайделберг-Люксембург-Виена“) [19], така и Предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент № 1346/2000, представено от Комисията на 12 декември 2012 г. [20] (наричано по-нататък „предложението за изменение на Регламента“) препоръчват кодифициране на принципа vis attractiva concursus за акцесорните искове и неговото прилагане в полза на съдилищата, водещи производството, с което са свързани тези искове, независимо дали става въпрос за главно, частично или вторично производство по несъстоятелност [21].

35. Възприетото в решение Seagon (EU:C:2009:83) правило за съдебна компетентност в изцяло вътрешен за Съюза контекст в решение Schmid (C-328/12, EU:C:2014:6) е разширено до споровете, които имат елемент на привръзка с трета държава. Като подчертава целите за предвидимост на съдебната компетентност в областта на несъстоятелността, които член 3, параграф 1 от Регламента преследва, и след като отхвърля доводите на германското правителство — основаващи се по-специално на отклонението от принципа на компетентност по местоживеене на ответника и на риска от непризнаване на решението, в това решение — Съдът приема, че цитираната по-горе разпоредба „предоставя и компетентност за произнасяне по отменителен иск, предявен във връзка с производството по несъстоятелност и насочен срещу

16 — Точка 104 от становището на синдиците. Курсивът е мой.

17 — Точки 21, 28 и диспозитивът на решение Seagon (EU:C:2009:83), курсивът е мой.

18 — Подчертаното от синдиците в писменото им становище обстоятелство, че Съдът не е възприел предложението на генералния адвокат Ruiz-Jarabo Colomer, изложено в точки 64—69 от заключението му по дело Seagon (EU:C:2008:575), да признае „относително изключителна компетентност“ на съдилищата на държавата членка на образуване на главното производство по отменителни искове, основаващи се на несъстоятелност, като по този начин предостави на синдика възможност да избира юрисдикцията, която намира за най-подходяща с оглед защитата на масата на несъстоятелността, за разлика от това, което синдиците изглежда предполагат, не позволява да бъде направен никакъв извод относно признаването на компетентността на съдилищата на държавата членка на вторичното производство да разглеждат такива искове, когато те произтичат от това производство и са свързани с него.

19 — Публикуван в *Hess* B., *Oberhammenr* P. и *Pfeiffer* T. European Insovency Law, The Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report on the Application of the Regulation No 1346/2000/EC on Insolvency Proceedings. Beck-Hart-Nomos. C. H., München/Oxford, 2014.

20 — COM (2012) 744 окончателен.

21 — Вж. точка 2.5.2 и стр. 220 от доклада Хайделберг-Люксембург-Виена и предложението на Комисията в Регламента да бъде включен нов член 3a, озаглавен „Компетентност за свързани искове“, чийто параграф 1 гласи, че „[с]ъдилищата на държавата членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност в съответствие с член 3, са компетентни да разглеждат всички искове, които произтичат пряко от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него“.

ответник, *който живее в трета страна*“ [22]. Обратно на това, което правителството на Обединеното кралство твърди в писменото си становище, аз съм на мнение, че същото тълкуване, което се ограничава до това да разшири териториалния обхват на принципа vis attractiva concursus, признат в решение Seagon (EU:C:2009:83), може да бъде възприето и в рамките на член 3, параграф 2 от Регламента. Всъщност тази разпоредба преследва същите цели за предвидимост на съдебната компетентност и за правна сигурност, които Съдът изтъква по отношение на член 3, параграф 1. Тези цели, както и целите за опростяване и ефикасност на производствата и ограничаване на стимулите за „forum shopping“, които Съдът вече е подчертал в решение Seagon (EU:C:2009:83), също са в подкрепа на признаването на компетентността на съдилищата на държавата, в която е образувано вторичното производство, да разгледат отменителен или друг иск, основан на несъстоятелността, който пряко произтича от това производство и е тясно свързан с него (например, тъй като има за цел да върне в имуществото на длъжника вещ, която преди отчуждаването си се е намирала на територията на тази държава членка), *независимо* от това дали ответникът е с местоживеене в държава членка или в трета държава.

36. В по-общ план решение Schmid (EU:C:2014:6), което следва линията на решение Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120), постановено в контекста на Брюкселската конвенция [23], тълкува разширително географското приложно поле на Регламента, като го разпростира отвъд едните презгранични „европейски“ производства по несъстоятелност, и като включва в него както производствата с международни елементи, които се разполагат едновременно на територията на Съюза и извън нея, така и чисто „международните“, при които всички международни елементи са разположени извън Съюза. Разрешението, възприето от Съда в това решение, предполага, че доколкото центърът на основните интереси на длъжника се намира в дадена държава членка, разпоредбите на Регламента се прилагат в отношенията между държавите членки спрямо цялото производство по несъстоятелност, включително и по отношение на неговите аспекти, които имат елемент на привръзка към трета държава [24], и по този начин изместват разпоредбите на международното частно право на държавите членки.

37. Тази констатация позволява да се разсеят съмненията, изразени от запитващата юрисдикция по отношение на приложимостта на Регламента в обстоятелства като тези в главното производство, при които постъпилите суми от продажбата на активи на длъжника са съхранявани по сметка на отговорно пазене в САЩ, тоест извън територията на Съюза. Тя позволява също така да бъде отхвърлен доводът на PC на NNSA, съгласно който, ако се приеме, че активите на NNSA трябва да бъдат разглеждани въз основа на разпоредбите на Регламента като намиращи се извън Съюза [25], следвало да се приложат нормите на френското международно частно право, съгласно които образуваното във Франция производство срещу NNSA би имало универсално действие и следователно би се разпростряло и по отношение на посочените активи. Всъщност прилагането на тези норми, което от друга страна би разширило извън наложените от Регламента граници действието на едно вторично производство, частично по своята същност, е изключено предвид решение Schmid (EU:C:2014:6).

22 — Точка 33, курсивът е мой. Вж. също решение H (EU:C:2014:2410).).

23 — Конвенция от 27 септември 1968 година относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право (ОВ L 299, стр. 32).

24 — Такава привръзка би могла да е местоживеенето на ответника в акцесорен на производството по несъстоятелност иск, както е по делото, по което е постановено решение Schmid (EU:C:2014:6), или други елементи, като местоживеенето на кредиторите, или дори местонахождението на активите на длъжника. Последиците от производствата, образувани на основата на Регламента, за отношенията с трети държави ще зависят от приложимото право в третата държава и от действащите споразумения между тази държава, и държавата, в която се провежда производството.

25 — Към момента на образуване на вторичното производство вж. точки 64 и сл. от настоящото заключение.

б) Взаимната връзка между главното производство и вторичното производство в системата на Регламента

38. На този етап е уместно да разгледаме ролята съответно на главното и на вторичното производство, както и взаимната връзка в системата на Регламента.

39. Както се установява от неговия преамбюл, и по-специално от единадесето съображение от него, Регламентът се основава на принципите на универсалния обхват и на единството на производството по несъстоятелност, чието прилагане обаче умишлено е смекчено от общностния законодател с разрешението успоредно с главното производство с универсален обхват да бъдат образувани национални производства с частичен обхват. Причините за този избор могат да се намерят не само в значителните разлики в материалното право на държавите членки, които правят непрепоръчително установяването на единно производство по несъстоятелност и прилагането без изключение на правото на държавата, в която е образувано производството (вж. осмо съображение от Регламента), но и в необходимостта да бъдат защитени интересите на местните кредитори и да бъде улеснено управлението на сложни имуществени съвкупности (вж. деветнадесето съображение от Регламента). Вследствие на това Регламентът предвижда два различни критерия за компетентност, а именно този на центъра на основните интереси, който определя съдилищата, компетентни да образуват главното производство, и този на предприятието, който позволява да бъде открито вторично производство.

40. Изборът на общностния законодател да позволи образуване на частични производства несъмнено прави системата по-гъвкава, а именно: образуването на едно или повече такива производства може да се окаже особено полезно в случаи като този в главното производство, в което производството е образувано в държавата членка, в която е центърът на основните интереси по отношение на различните дъщерни дружества от дадена група дружества, но основната част от активите, наетите лица или кредиторите на едно или повече от тези дъщерни дружества се намира в друга държава членка.

41. Този избор обаче създава предпоставки за усложнения, доколкото позволява един и същ длъжник да бъде подчинен на множество успоредни производства. Наистина в структурата на Регламента вторичните производства са ограничени в много аспекти както от процедурна, така и от материална гледна точка. Те предполагат по принцип образуването на главно производство, за което да се прикачат[26], те могат да бъдат единствено производства по ликвидация (член 3, параграф 3 от Регламента) и тяхното действие се свежда до имуществото на длъжника, което се намира на територията на държавата, в която са образувани (член 3, параграф 2 и член 27 от Регламента). От това не следва, че наличието на съпътстващи производства не може да е източник на неефикасност, ако липсват правила, които да позволят преодоляване на затрудненията, които такова положение може да породи.

42. За тази цел Регламентът предвижда *минимални правила за координация*, които имат за цел да насърчат хармоничното развитие на производствата, способстващо за ефикасно управление и осребряване на масата на несъстоятелността. Освен всичко останало, тези правила предписват и *реципрочно задължение за информиране и сътрудничество* между синдиците в различните производства[27] и предвиждат механизми, предназначени да гарантират равнопоставеност на

26 — Образуването на частично производство преди образуване на главно производство е сведено до минимум, вж. седемнадесето съображение и член 3, параграф 4 от Регламента.

27 — Вж. двадесето съображение и член 31, параграфи 1 и 2 от Регламента.

кредиторите[28], както и да определят съдбата на евентуалните остатъци от масата на несъстоятелността при вторичното производство[29]. Освен това засиленото сътрудничество с оглед на по-ефикасното управление на успоредните производства по несъстоятелност е една от основните цели на предложението за изменение на Регламента, представено от Комисията[30].

43. Следователно отношенията между главното и вторичното производство са взаимосвързани чрез *задължението за координация*, което е предназначено да гарантира постигането на първостепенните цели за ефикасност и ефективност, дори при наличието на множество производства. В този контекст Регламентът признава *доминираща роля* на главното производство, синдикът в което разполага с много възможности да влияе върху висящото вторично производство или производства, например като предложи план за оздравяване, конкордат или като поиска спиране на действията по осребряване на масата на несъстоятелността във вторичното производство[31].

44. При условие че се зачитат тази роля и задължението за координация, Регламентът признава на вторичното производство ако не същинска автономност, то поне собствена сфера. То има обхват, различен от този на главното производство, има за цел защитата на специфични интереси и се ползва от режим, който в много аспекти е аналогичен с приложимия към главното производство. Така например, подобно на решението за образуване на производство на основание член 3, параграф 1 от Регламента, решението за образуване на вторично производство се признава автоматично във всички държави членки по силата на член 16 от Регламента, а в съответствие с член 17, параграф 2 от него неговите последици не могат да бъдат оспорени в останалите държави членки. Също така по силата на член 25, параграф 1 от Регламента, постановените от образувалия производството съд решения, свързани с провеждането и приключването му, произтичащите пряко от това производство и които са тясно свързани с него, както и предпазният конкордат, одобрен от посочения съд, също се признават без каквато и да било формалност. Съгласно членове 4 и 28 от Регламента, и подобно на производството по реда на член 3, параграф 1 от същия, вторичното производство се урежда от закона на държавата членка, на чиято територия е образувано. На последно място на основание член 18, параграф 2 от Регламента ликвидаторите във вторичното производство могат да завеждат по своя инициатива ревандикационни искове във връзка с имущество, отнасящо се до това производство, но прехвърлено на територията на друга държава членка, както и всякакви отменителни искове, които защитават интересите на кредиторите.

45. От избора на общностния законодател да позволи образуване на производства, успоредни на главното производство, както и от причините за този избор, изложени в преамбюла на Регламента, се установява освен това, че образуването на такова производство е с цел *ограничаване на действието на главното производство*. Същото се отнася и до правомощията на синдиците в последното, както впрочем ясно се установява от член 18, параграф 1 от Регламента, според който „[н]азначеният съгласно член 3, параграф 1 от съда [синдик] може да

28 — Вж. член 20, параграф 2 от Регламента.

29 — Вж. член 35 от Регламента.

30 — Новите правила би трябвало, освен всичко останало, да позволят да се избегне образуването на вторични производства, които не са необходими за защита на интересите на местните кредитори, когато с договорни споразумения синдикът в главното производство гарантира на местните кредитори същото третиране, от каквото биха се ползвали в случай на откриване на вторично производство (вж. новия член 29а, параграф 2, посочен в точка 34 от Предложението за изменение на регламента). Предвидено е още да се премахне условието вторичните производства да са единствено с цел ликвидация, за да се позволи координирането им с главните производства, които имат за цел оздравяване на предприятието (вж. точка 22 от Предложението за изменение на регламента, която изменя член 3, параграф 3 от него), както и да се разширят изискванията за сътрудничество по отношение на компетентните съдилища (вж. новия член 31а, посочен в точка 36 от Предложението за изменение на регламента).

31 — Вж. двадесето съображение и член 31, параграф 3, член 33 и член 34, параграфи 1 и 3 от Регламента. От друга страна, тези правомощия са засилени в Предложението за изменение на регламента за несъстоятелността, представено от Комисията, което предвижда възможността синдикът в главното производство да се противопостави на самото образуване на вторично производство (вж. новия член 29а, параграф 2, посочен в точка 34 от Предложението за изменение на регламента).

упражнява на територията на друга държава членка всички правомощия, които са му дадени от законодателството на държавата членка на образуване на производството, *докато не се образува друго производство по несъстоятелност* или докато не се предостави гаранция вследствие искане за образуване на производство по несъстоятелност в тази държава“ [32].

в) Определяне на компетентния съд с цел установяване на обхвата на действие на вторичното производство

46. На първата част от преюдициалния въпрос, поставен от Tribunal de Versailles, който има за цел по същество да определи дали посоченият Tribunal, в качеството му на съд, образувал вторично производство срещу NNSA по силата на член 3, параграф 2 от Регламента за несъстоятелността, е компетентен по силата на посочения регламент да определи и обхвата на действие на това производство, е уместно да се отговори именно с оглед на съображенията, развити в букви а) и б) по-горе. Тоест според мен както от взаимовръзката между главното и вторичното производство, предвидена в Регламента, така и от целите, които той поставя на последното, а в по-общ план, от целите, които той преследва, следва, че отговорът на този въпрос трябва да бъде положителен.

47. На първо място, както подчертах по-горе, въпреки универсалния характер и доминиращата роля, признати на главното производство, както и подчиненият характер на вторичното производство, в структурата на Регламента последното запазва собствена сфера, необходима за постигане на признатите му цели и на функцията да ограничи прилагането на принципа за единно производство по несъстоятелност, която му е възложена в системата на Регламента [33]. Тоест според мен не би бил съвместим с тази рамка изводът, че компетентният да образува такова производство съд не е компетентен да определи обхвата на неговото действие въз основа на разпоредбите на Регламента.

48. На второ място, е уместно да припомним, че съгласно член 3, параграф 2 и член 27 от Регламента действието на вторичното производство се свежда до имуществото на длъжника, което се намира на територията на държавата членка, на която е образувано това производство. Тоест, както подчертава в писменото си становище Me Rogeau, за да провери изпълнението на условията за своята собствена компетентност на основание член 3, параграф 2 от Регламента, съдът в определена държава членка, сезиран с искане за образуване на вторично производство, следва да прецени дали активите на длъжника, намиращи се на територията на тази държава членка, позволяват да се приеме, че той притежава там „предприятие“ по смисъла на член 2, буква з) от Регламента [34]. От това следва, че още преди образуването на вторичното производство този съд трябва да установи на територията на засегнатата държава членка поне част от посочените активи, за които се предполага, че ще попаднат в обхвата на действие на посоченото производство.

49. На трето място, това действие по установяване на имуществото на длъжника, намиращо се на територията на държавата членка на образуване на вторичното производство, е от съществено значение не само за проверката за изпълнение на условията за образуване на това производство, очертаване на обхвата на неговото действие и определяне на материалното приложно поле на разпоредбите на закона на посочената държава членка, но също така и да позволи самото протичане на вторичното производство, което е уредено като ликвидационно

32 — Курсивът е мой.

33 — Вж. в този смисъл решение MG Probud Gdynia (C-444/07, EU:C:2010:24, т. 24). Вж. още доклада Хайделберг-Люксембург-Виена, стр. 111.

34 — Член 2, буква ж) от Регламента дава определение на понятието „предприятие“, което означава всяко място на дейност, в което длъжникът извършва трайна стопанска дейност, която включва човешки и материални ресурси. Според Съда, това понятие за предприятие трябва да бъде тълкувано в смисъл, че „изисква наличието на структура с минимална степен на организираност и известна стабилност с оглед осъществяването на стопанската дейност“ (вж. решение Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671).

производство. Както според мен правилно твърди Me Rogeau, от това следва, че иск като този в главното производство, който има за цел да бъде постановено, че някои от активите на длъжника, както и постъпилите вследствие на продажбата им суми, влизат в обхвата на действие на вторичното производство, пряко произтича от това производство и е тясно свързан с него по смисъла на съдебната практика Seagon (EU:C:2009:83), така както е тълкувана в точка 32 по-горе, и следователно е от компетентността на съда, образувал посоченото производство.

50. На четвърто място, търсените ефикасност, ефективност и бързина на производствата по несъстоятелност, които обосновават приемането на Регламента, не биха могли да бъдат адекватно гарантирани посредством разрешение, което би наложило на съда на държавата, в която е образувано вторично производство, сезиран с иск за определяне на обхвата на действие на това производство, да обяви, че не е компетентен в полза на съда в държавата, където е образувано главното производство, и да спре производството до произнасянето на решение от този съд.

51. Изложените по-горе елементи по мое мнение са в посока на признаване на съдилищата в държавата членка на образуване на вторичното производство за компетентни да разгледат иск, който има за цел да определи обхвата на действие на това производство. Обратно, доводите в обратния смисъл, изложени от синдиците и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, които защитават изключителната компетентност на съдилищата на държавата членка на образуване на главното производство, за мен не са убедителни. Тези доводи се основават най-вече на предимството на главното производство и неговия универсален обхват.

52. Вярно е впрочем, както припомних по-горе в точка 43, че Регламентът признава „доминираща роля“ на това производство. Обаче това предимство, което има за цел основно да осигури оптимално координиране на главните и вторичните производства чрез йерархичното им подреждане, не води до лишаване на съдебните власти във вторичното производство от техните правомощия, по-специално когато става въпрос не за приемане на решения относно протичането на сделките за осребряване и удовлетворяването на кредиторите или условията за приключване на това производство, а за очертаване на обхвата на действието му. Освен това аз не считам, че признатият на главното производство универсален характер може да бъде решаващ аргумент, за да бъде претендирана изключителна компетентност на съдилищата по това производство да определят обхвата на действие на друго производство, дори то да е частично и подчинено, чието образуване води именно до отнемане на част от активите на длъжника от обсега на главното производство и приложимия по отношение на него закон.

53. В заключение е уместно да подчертая, от една страна, че Регламентът предвижда изрично не само критерий за разпределяне на имуществото на длъжника между главното и вторичното производство, а именно местонахождението му, но както ще видим подробно по-нататък, и материалните разпоредби, от които компетентните съдилища да се ръководят при прилагане на този критерий. От друга страна, както Съдът потвърждава в решение Bank Handlowy и Adamiak (C-116/11, EU:C:2012:739), когато приема каквото и да е решение, а следователно дори когато се произнася по обхвата на действие на вторичното производство, компетентната по смисъла на член 3, параграф 2 от Регламента юрисдикция има задължение за лоялно сътрудничество, което предполага да вземе предвид както целите на главното производство, така и структурата на Регламента, който се основава на принципа на взаимното доверие, задължението за координиране на главното и вторичното производство, целта да се гарантира ефикасно и ефективно функциониране на презграничните производства по несъстоятелност, както и предимството на главното производство[35]. При тези обстоятелства рискът този съд да приеме решение в ущърб на интересите на главното производство е ограничен.

35 — Точка 62. Вж. още заключението на генералния адвокат Kokott по дело Bank Handlowy и Adamiak (C-116/11, EU:C:2012:308, т. 66).

54. Въз основа на изложените по-горе мотиви аз съм на мнение, че съд, компетентен съгласно член 3, параграф 2 от Регламента да образува вторично производство, е компетентен и да определи имуществото на длъжника, което попада в обхвата на действие на това производство.

г) Изключителна или конкурентна компетентност?

55. Запитващата юрисдикция пита Съда още дали в хипотезата, в която той трябва да признае компетентността на съдилищата в държавата на образуване на вторичното производство, тази компетентност е изключителна или е „алтернативна“ спрямо компетентността на съдилищата на държавата членка на образуване на главното производство.

56. В това отношение припомням, че както се установява от разпоредбите на Регламента, образуването на вторично производство в държавата членка, в която длъжникът притежава предприятие, води до подчиняване на разположените на територията на тази държава членка активи на длъжника на правен режим, различен от този, който се прилага в главното производство. Въпреки подчинеността на вторичното производство на главното, императивните правила за координация между двете производства и задължението за сътрудничество, които обвързват техните органи, посочените активи фактически са изведени от обсега само на главното производство и на приложимия по отношение на него закон.

57. От това следва, че приетото от съда на държавата членка на образуване на вторичното производство решение относно имуществото, което попада в обхвата на действие на това производство, се произнася непряко, но неизбежно по обхвата на действие на главното производство. Тоест по съображения, аналогични с изложените по-горе, е уместно да се приеме, че съдът в държавата членка на образуване на главното производство също е компетентен да определи обхвата на действие на това производство, подобно на съда в държавата членка на образуване на вторичното производство.

58. От това следва, че евентуалните спорове, свързани с принадлежността на даден елемент от имуществото на длъжника към едното или другото производство, могат да бъдат отнесени алтернативно пред единия или другия съд. Следователно компетентността им да разгледат такива спорове е конкурентна.

59. Синдиците възразяват срещу това разрешение, като изтъкват, че от практиката на Съда се установява, че Регламентът се противопоставя на умножаването на конкуриращи се юрисдикции. Те се опират по-специално на решение Rastelli Davide e C. (C-191/10, EU:C:2011:838)[36]. В това отношение се ограничавам до това да подчертая, че в това решение Съдът уточнява, че ако привличане в главното производство по несъстоятелност на правен субект, различен от този, спрямо когото е образувано производството, бъде допуснато единствено поради смесване на имуществата и без проверка къде се намира центърът на основните интереси на този правен субект, това би представлявало заобикаляне на създадената с Регламента система и би позволило на съд, който не е компетентен да образува главно производство по реда на член 3, параграф 1 от Регламента, да приеме решение, което поражда по отношение на даден правен субект същото действие като решение за образуване на такова производство. Тоест в случая става въпрос не да се създаде трети критерий за компетентност освен посочените в член 3 от Регламента, а единствено да се приеме, че съдилищата, определени въз основа на тези критерии, имат конкуриращо се компетентност да разглеждат определени искове.

36 — В точка 28 от това решение, на която се позовават синдиците, Съдът предупреждава, че такова разрешение би създало „риск от положителни спорове за компетентност между юрисдикции на различни държави членки, каквито спорове Регламентът именно е искал да избегне, за да гарантира еднакво третиране на производствата по несъстоятелност в рамките на Съюза“.

60. При наличие на конкуриращи се юрисдикции има риск от противоречащи си решения. Както предлага Комисията, този риск би могъл да се реши чрез прилагането на правило, аналогично с предвиденото в член 27 от Регламент № 44/2001, който в случаите на висящи дела предоставя компетентност на първия сезиран съд. Въпреки това, според мен не трябва Съдът да въвежда такова правило в системата на Регламента чрез съдебната практика[37]. Макар и да е желателно, в случай че бъде възприето предложеното от мен разрешение, това действие е в правомощията единствено на законодателя на Съюза. Следователно на настоящия етап единствено механизмът на почти автоматично признаване, предвиден в член 25, параграф 1 от Регламента, би позволил в случай на конкуриращa се компетентност да бъде избегнат рискът от противоречащи си решения.

д) Заключение по първата част от преюдициалния въпрос

61. Въз основа на всички изложени по-горе съображения аз считам, че е уместно на Tribunal de commerce de Versailles да се отговори, че съдът, компетентен на основание член 3, параграф 2 от Регламента да образува вторично производство, е компетентен и да определи имуществото на длъжника, което попада в обхвата на действие на това производство. Иск, който има за цел да определи дали един или повече от елементите на имуществото на длъжника се отнасят към главното или към вторичното производство, може да бъде предявен алтернативно пред съда в държавата членка на образуване на главното производство или пред съда в държавата членка на образуване на вторичното производство.

Б – По втората част от преюдициалния въпрос: приложимото право

62. С втората част от преюдициалния си въпрос Tribunal de commerce de Versailles пита Съда, в хипотезата, в която бъде призната компетентността на държавата членка на образуване на вторичното производство да определи обхвата на действие на това производство, кой закон е приложим при това определяне.

63. Съгласно член 4, параграф 1 от Регламента приложимият закон към производството по несъстоятелност и последиците от него е законът на държавата членка, на чиято територия е образувано производството, и следователно зависи от определянето на международно компетентната да образува това производство юрисдикция съобразно член 3 от Регламента[38]. Това разрешение се потвърждава изрично от член 28 от Регламента, според който „[о]свен ако […] не е предвидено друго, приложимият закон при вторичното производство е законът на държавата членка, на чиято територия е образувано вторичното производство“.

64. Предвид това Регламентът предвижда определен брой общи материални норми, предназначени да се прилагат в дерогация на посочения за приложим национален закон.

65. Така например за интересуващата ни в случая цел е уместно да се припомни, първо, че в член 3, параграф 2 и член 27 Регламентът установява специфичен критерий за разпределение на активите на длъжника между главното и вторичното производство, основаващ се на местонахождението на тези активи, дерогация от който не е възможна нито чрез разпоредби на националното право, нито чрез споразумение между органите на двете производства. При прилагане на този критерий имуществото на длъжника, което се намира на територията на

37 — Макар в решение Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39), при отсъствието на норма в Регламента, Съдът да признава, че в случай на преместване на центъра на основните интереси на длъжника в друга държава членка след подаване на искането за образуване на това производство, компетентността за образуване на производството по несъстоятелност остава за първата сезирана юрисдикция, обстоятелствата по делото са били съвсем различни, като Съдът е следвало да се произнесе по законосъобразността на евентуалното прехвърляне на компетентността, а не да разреши положителен спор за подсъдност.

38 — Вж. в този смисъл решения Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281, т. 33), MG Probud Gdynia (C-444/07, EU:C:2010:24, т. 25) и Rastelli Davide и C. (EU:C:2011:838, т. 16).

държавата членка на образуване на вторичното производство, попада в обхвата на това производство, и следователно *получените суми от продажбата на тези активи също следва да се включат в посоченото производство*. Обратно, отново при прилагане на същия критерий имуществото на длъжника, което се намира на територията на трета държава, *не може при всяко едно положение да се отнесе към определено вторично производство* по простата причина, че то не се намира на територията на държавата членка, в която е образувано такова производство. Следователно това имущество задължително се отнася към главното производство, което има универсален обхват. Както вече имах случай да подчертая по-горе в точка 37, всяко основано на националното право тълкуване, което би разпростряло действието на едно вторично производство по отношение на имущество на длъжника, намиращо се в трета държава, не би било съвместимо с Регламента.

66. По-нататък възможно е от разпоредбите на Регламента да се изведе правило, с което се съгласяват всички заинтересовани страни, представили становища в настоящото производство, съгласно което отправната дата при преценката дали дадена вещ се намира на територията на държавата членка на образуване на вторичното производство или не, е датата, на която влиза в сила решението за образуване на това производство. Този извод произтича по-специално от свързания прочит на член 2, буква е)[39] и член 18, параграф 2 от Регламента[40]. Ето защо всяко прехвърляне на активи на длъжника от територията на държавата на образуване на вторичното производство след тази дата, както и случаите, в които това прехвърляне засяга не самата вещ, а получените при нейното осребряване суми, и включително когато то е било разрешено от съда в това производство в рамките на споразумение за координация с главното производство, не може да има за последица изваждането на тези активи или сумата, получена при тяхната продажба от вторичното производство[41].

67. На последно място, както вече посочих по-горе в точка 53, Регламентът съдържа някои материални разпоредби, предназначени да ръководят компетентните юрисдикции при прилагане на критерия за разпределяне на активите на длъжника между главното и вторичното производство. Всъщност член 2, буква ж) от Регламента определя какво означава по смисъла на последния „държава членка, в която се намира имущество“, при това по отношение на три различни категории имущество, а именно материална собственост, собственост и права, които притежателят или упълномощеният трябва да впишат в публичен регистър, и вземания. Въпреки че може да се окаже недостатъчна да обхване всички видове активи, по-специално предвид сложността на определени имуществени съвкупности[42], тази разпоредба все пак разкрива волята на общностния законодател да подчини определянето на положението на имуществото на длъжника на една унифицирана правна уредба. Този избор, както и непълният характер на изброяването в посочения член 2, буква ж), несъмнено изисква значителни усилия за тълкуване от страна на националния съд, който въз основа на тази разпоредба трябва да установи приложимо правило във всеки конкретен случай.

39 — Член 2, буква е) от Регламента уточнява, че по смисъла на Регламента „момент на образуването на производството“ означава моментът, в който съдебното решение за образуване на производството влиза в сила, независимо дали решението е окончателно или не.

40 — Съгласно член 18, параграф 2 от Регламента „[н]азначеният съгласно член 3, параграф 2 от съда ликвидатор може във всяка друга държава членка да се позове по съдебен или извънсъдебен ред на факта, че движимо имущество е прехвърлено от територията на държавата на образуване на производството на територията на тази друга държава членка след образуването на производството по несъстоятелност“.

41 — Отбелязвам, че според Предложението за изменение на регламента на синдика дори преди образуване на вторично производство трябва да бъде забранено всякакво прехвърляне на активи, които се намират в държава членка, в която се намира предприятие на длъжника, за да се гарантира ефективна защита на местните интереси (вж. точка 12 от предложението, с която в Регламента се добавя съображение 19б).

42 — Предложението за изменение на регламента включва в член 2, буква ж) [който става член 2, буква е)] още правила за локализиране на имуществото, в които посочва поименните акции в дружества, финансовите инструменти, правото на собственост върху които се удостоверява чрез вписване в регистър, както и паричните средства, държани по сметки в кредитни институции (вж. точка 21 от предложението).

68. Предвид изложените съображения в случая Tribunal de commerce de Versailles трябва да „локализира“ *към датата на образуване на вторичното производство* и *въз основа на критериите, посочени в член 2, буква ж) от Регламента*, съвкупността от материални и нематериални активи на NNSA, които са били предмет на разпоредителни сделки, включително и притежаваните от него имуществени права („equitable or beneficial ownership“) върху интелектуалната собственост на групата Nortel по силата на MRDA, както и всички изключителни, безвъзмездни и безсрочни лицензионни права, които притежава въз основа на същото споразумение [43]. В това отношение ми се струва, че запитващата юрисдикция трябва най-напред да установи дали с оглед на това споразумение тези права могат да бъдат разделени и разгледани като отделни активи.

69. По-нататък тази юрисдикция трябва да установи дали по силата на канадското право, на което се подчинява MRDA, правото на NNSA да получи „R & D allocation“ следва да бъде квалифицирано като „вещно право на ползване“, както твърди PC на NNSA, или „право на вземане“, произтичащо от приноса му в дейността R & D на групата Nortel. В случай че е последното, може да е приложим критерият на центъра на основните интереси на третото лице кредитор, прогласен в член 2, буква ж), трето тире от Регламента. В това отношение припомням, между другото: обстоятелството, че припадащият се на NNSA *дял от сумите* от разпорежданията с нейни активи би могъл от своя страна да бъде квалифициран като вземане за цена по отношение на сметката, в която са съхранявани тези суми на отговорно пазене, доколкото тя се води извън територията на Съюза, не е релевантно, ако се приеме, че въпросните активи са се намирали на френска територия към деня на влизане в сила на решението за образуване на вторичното производство. Всъщност, както вече отбелязах по-горе в точка 66, условията за разпореждане с даден актив не могат да водят до придаването на този актив към главното производство, при положение, че първоначално той е бил включен във вторичното производство, и обратното.

70. В случай че правото на „bénéficial ownership“, произтичащо от създадената с MRDA система, не може да бъде приравнено на обикновено право на вземане, както мисля аз, е уместно да се провери дали то може да бъде класирано в една от двете категории, предвидени в член 2, буква ж), първо и второ тире от Регламента. В това отношение тезата на синдиците, съгласно която това право попадало в обхвата на посоченото второ тире, тъй като се отнася до права върху интелектуална собственост, които са предмет на регистрация, за мен не е убедителна. Всъщност нито „bénéficial ownership“, което в рамките на MRDA дава право на „R & D allocation“, нито от друга страна, правата за използване на интелектуалната и индустриалната собственост на групата Nortel, които произтичат от изключителните лицензии, предоставени от NNL в рамките на същото споразумение, могат да бъдат квалифицирани като „права, които […] упълномощеният трябва да впиш[е] в публичен регистър“ по смисъла на член 2, буква ж), второ тире от Регламента. Сам по себе си фактът, че посочените права са „свързани“ с права на индустриална или интелектуална собственост, които от своя страна са предмет на вписване (от страна на NNL и извън територията на Съюза), не променя този извод. От друга страна, според мен не може да се твърди, както изглежда предлага PC на NNSA, че въпросните права попадат в член 2, буква ж), първо тире от Регламента, тъй като са „материализирани“ в лицензии, доколкото последните не могат да се разглеждат като материална собственост.

43 — Съгласно варианта на това споразумение, представено от синдиците, всяко дружество от групата Nortel, страна по него, се задължава да развива както по-рано R & D дейностите си и да предоставя на разположение резултатите от тях на останалите страни по споразумението. В замяна то получава сума, пропорционална на приноса му в дейностите R & D на групата, наречена „R & D allocation“, съобразно схема, приложена към споразумението. Тази сума се счита за „дял от печалбата“, на какъвто всяка страна има право. Споразумението предвижда още, че ако друго не е изрично предвидено (например права върху марки), NNL е юридически собственик на всички настоящи и бъдещи права върху обекти на интелектуалната собственост на групата, срещу което NNL се задължава да предостави изключителни безвъзмездни лицензии за използване на цялата интелектуална собственост на групата, на всяко дружество, страна по споразумението.

71. Ето защо е уместно от член 2, буква ж) от Регламента да бъде изведено правило, което да отчита спецификата на въпросните активи. Струва ми се впрочем, че от първите две тирета на тази разпоредба може да се изведе показател с общ характер, а именно, че различните елементи на имуществото на длъжника би трябвало по принцип да бъдат отнесени към производството по несъстоятелност, с което те са най-тясно и естествено свързани. Това е така по отношение на материалната собственост, която се включва в производството, образувано на територията на държавата членка, където тя се намира, и на подлежащите на регистрация вещи и права, които се включват в производството по несъстоятелност, образувано в държавата членка, която води регистъра. Същото правило, но приложено a contrario, откриваме в член 12 от Регламента, според който „общностен патент, марка или всяко друго аналогично право […], могат да бъдат включени само в производството по член 3, параграф 1“, тъй като не могат да бъдат привързани към територията на една-единствена държава членка, доколкото тяхното действие се разпростира на равнището на цялата територия на Съюза. Тази логика следва и от представеното от Комисията предложение за изменение на член 2, буква ж) от Регламента, като нови тирета (отнасящи се до поименните акции на дружества, финансовите инструменти, правото на собственост върху които се удостоверява чрез вписване в регистър, и паричните средства, държани по сметки в кредитни институции) установяват по подобен начин критерии, които отдават предпочитание на привръзката на имуществото към територията на държавата членка, с която то има най-тесни връзки.

72. Тоест, ако се върнем към случая, разглеждан в главното производство, според мен при прилагане на посоченото по-горе правило правата, произтичащи от участието на длъжника в дейностите R & D на група дружества и/или дейностите, които имат за цел използването на резултатите от тази дейност въз основа на система на изключителни и безвъзмездни лицензии, доколкото не са посочени в член 2, буква ж), второ и трето тире от Регламента, би следвало да се локализират на територията на държавата членка, където се намира центърът на дейността на длъжника, който е допринесъл за посочената дейност R & D и който е използвал резултатите от нея за своето развитие.

73. Въз основа на изложените съображения аз намирам, че на втората част от преюдициалния въпрос, поставен от запитващата юрисдикция, трябва да се отговори, че за да определи дали определено имущество на длъжника попада в обхвата на действие на вторичното производство, сезираният съд трябва да установи дали това имущество се е намирало на територията на държавата членка на образуване на това производство на датата, на която влиза в сила решението за образуване, и че положението на това имущество следва да се прецени въз основа на критериите, установени в член 2, буква ж) от Регламента.

IV – **Заключение**

74. С оглед всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на Tribunal de commerce de Versailles, както следва:

„Съдът, компетентен да образува вторично производство по силата на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност, е компетентен и да определи имуществото на длъжника, което попада в обхвата на действие на това производство.

Иск, който има за цел да определи дали един или няколко елемента от имуществото на длъжника се включват в главното или във вторичното производство, може да бъде предявен алтернативно пред съда в държавата членка на образуване на главното производство или пред съда в държавата членка на образуване на вторичното производство.

За да се определи дали дадено имущество на длъжника попада в обхвата на действие на вторичното производство, сезираният съд трябва да определи дали това имущество се е намирало на територията на държавата членка на образуване на това производство на датата, на която влиза в сила решението за образуване на производството. Положението на посоченото имущество следва да бъде определено въз основа на критериите, установени в член 2, буква ж) от Регламент 1346/2000“.